

RECENZÍÓK

Szerző:

Devosa Iván
Szegedi Tudományegyetem,
Természettudományi és
Informatikai Kar, Informatikai
Intézet, Számítástudomány
Alapjai Tanszék, Szeged

Cikkadatok:

DOI: [10.58701/mej.21923](https://doi.org/10.58701/mej.21923)

Beküldve: 2026. 02. 13.

Elfogadva: 2026. 02. 18.

Megjelentetve: 2026. 06. 08.

2026. 4. évfolyam 2. szám

Copyright © 2026 Devosa Iván.

Kiadó: Magyar

Népegészségügy Megújításáért

Egyesület. Ez egy nyílt

hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-

4.0 licenyszerződés alapján.

Cikkismertetés: A demokráciában eltöltött évek csökkentik-e az egészségegyenlőtlenséget Európában?

*Article review: Does exposure to democracy
decrease health inequality?*

Kulcsszavak: demokrácia; egészség egyenlőtlenség; önértékelt
egészség; jövedelemhez kötött egészségkülönbség; intézmények

Keywords: *democracy; health inequality; self-reported health;
income-related health inequality; institutions*

Ajánlás

A tanulmány népegészségügyi és egészségpolitikai döntéshozóknak, egészség-gazdaságtani és társadalomtudományi kutatóknak, valamint azoknak ajánlható, akik az egészség egyenlőtlenségek okait nemcsak egyéni, hanem intézményi és társadalmi szinten is értelmezni szeretnék. Oktatásban jól használható, mert szemléletesen bemutatja, hogy a mérőszám-választás miért befolyásolja az országok összehasonlíthatóságát, és hogyan lehet az oksági értelmezéshez közelebb kerülni.

A cikkismertető a *Does exposure to democracy decrease health inequality?* című közleményt mutatja be.

ELŐZMÉNYEK

A népesség egészségi állapotát nemcsak az egyéni életmód, hanem a társadalmi és intézményi környezet is alakítja. A szerzők azt vizsgálják, hogy a demokrácia – pontosabban a demokráciában eltöltött évek száma – összefügg-e az egészségügyenlőtlenségek nagyságával. A kiindulópontjuk az, hogy a demokratikus intézmények erősíthetik a társadalmi elszámoltathatóságot, növelhetik a hátrányos helyzetű csoportok láthatóságát, és olyan egészségpolitikai döntésekhez vezethetnek, amelyek mérséklik az egészségügyenlőtlenségeket. Ugyanakkor ez nem magától értetődő, ezért empirikusan tesztelendő.

MÓDSZER

A tanulmány 28 európai ország adatait elemzi a *European Social Survey* (Európai Társadalmi Felmérés, ESS) 2002–2018 közötti eredményei alapján. Az egészségi állapotot önértékelt egészséggel mérték. Az egészségügyenlőtlenséget két oldalról vizsgálták: (1) a jövedelemhez kötött (vagyonhiány szerinti) egészségügyenlőtlenségek mutatóival, valamint (2) olyan általános mutatókkal, amelyek az egészségi állapot eloszlásának egyenlőtlenségét írják le.

A „demokratikus tapasztalatot” az ország demokráciában eltöltött éveinek számával jellemezték (demokráciaindexek alapján). Mivel a politika és az egészségügyenlőtlenségek között oda-vissza hatások is lehetnek, a szerzők egy úgynevezett segédváltozós (instrumentális) megközelítést is alkalmaztak: a demokratikus tapasztalat korábbi értékeire támaszkodva igyekeztek csökkenteni a kétirányú összefüggésekből adódó torzítást.

EREDMÉNYEK

Az eredmények következetesen azt jelzik, hogy a demokráciában eltöltött évek számának növekedése együtt jár az egészségügyenlőtlenségek csökkenésével.

Egy további demokratikus év a becslések szerint mérhetően csökkenti a jövedelemhez kötött egészségügyenlőtlenségeket és az általános egészségügyenlőtlenségeket is.

A szerzők eredményei szerint minden egyes további demokratikus év az egyenlőtlenségi rangsorban nagyjából két hellyel kedvezőbb (alacsonyabb) pozíciót jelez.

A hatás egyik kulcseleme, hogy mérséklődik a nagyon rossz egészségi állapotban élők aránya (más néven „egészségszegénység”).

KÖVETKEZTETÉSEK

A tanulmány fontos üzenete, hogy a tartós demokratikus intézmények nemcsak az átlagos egészségi állapothoz, hanem a társadalmi egészség egyenlőtlenségek alakulásához is kapcsolódhatnak. A javulás főként a legrosszabb egészségi helyzetű csoportok arányának csökkenésén keresztül jelenik meg.

A módszer korlátjaként megjegyezhető, hogy az önértékelt egészség hasznos, de nem tökéletes mérőszám, és az egyenlőtlenség többféleképpen mérhető – ezért a részletes eredmények a választott muta-

tóktól és a bevont országjellemzőktől is függhetnek. Mindezekkel együtt a cikk erős, nemzetközi összehasonlító bizonyítékot ad arra, hogy az intézményi környezet a népegészségügyi egyenlőtlenségek szempontjából is számít.

HIVATKOZÁSOK

Costa-Font, J., & Knust, N. (2023). Does exposure to democracy decrease health inequality? *Journal of Public Policy*, 43, 741–760.

<https://doi.org/10.1017/S0143814X23000211>

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Devosa Iván

Szegedi Tudományegyetem (SZTE), Természettudományi és Informatikai Kar, Informatikai Intézet, Számítástudomány Alapjai Tanszék, Szeged
University of Szeged (SZTE), Faculty of Science and Informatics Institute of Informatics, Department of Foundations of Computer Science, Szeged
<https://orcid.org/0000-0002-2194-2107>
ivan@devosa.hu
